

ІРО має гроші на переселення

Гайдельберг, 4 лютого 1948.

(Від нашого спеціального кореспондента.)

Різноманітна юрба журналістів ДП наповнила залу, де відбувалася вже третя з черги пресова конференція ІРО.

Пресовий шеф, п. Денлігер, відкрив конференцію. Директор Едвардс, на жаль, вийшов до Мюнхену, Денлігер саме вернувся з англійської зони.

Учасники конференції приготували великий список запитів; їх було трохи забагато. Майже увесь час пішов на обговорення численних внесків, на вільну дискусію знайшлосясього пара хвилин. Окрім п. Денлігера, що головував на конференції, були присутні різні референти, як п. п. Картер, Іріт, д-р Теннесі, Ізраель, Вілер, і вони на питання давали відповідь. В останньому місяці відбулася нарада ІРО в Женеві, і ми могли довідатися про деякі новини.

Відомо, що деякі держави готові прийняти тільки молодих, здорових, неодурених людей. Таким чином родини розбиваються і втрачають саме тих людей, які могли б утримувати їх. Ця проблема обговорювалася тепер у Женеві. Вирішено прийняти певну квоту родин. Бельгія перша відразу дала свою згоду. Далі вирішено не підписувати ні з якою державою договори про імміграцію ДП, якщо вони не приймають родин. Складне питання становлять хворі, інваліди, вдови з малими дітьми, взагалі люди, нездатні утримати себе.

ІРО, як заявив п. Картер, намагається знайти якусь справедливу розв'язку. П. Ізраель згадав, що Польща готова забрати хворих польських ДП до себе і охоча послати санітарні вагони з медичним персоналом.

Про неурядки в ІРО також говорили. Це передусім стосується переходових таборів. Було звернуто увагу на те, що нібито в цих таборах, як переходових, неурядки можливі. Неурядки виходять також і від самих мешканців, що часто розбивають шибки, викручують ляпчочки і т. ін. Якщо зловживань допускаються урядовці ІРО, про це треба повідомляти централю ІРО, щоб можна було зробити слідство. До неурядків ІРО причиняється також часта зміна апарату. Люди з добрим знанням англійської мови легше можуть вийхати, тим більш, коли вони завідують цим виїздом. Само собою зрозуміло, часта зміна урядовців порядку не збільшить. Тому вже в Женеві обговорювано проєкт, чи не добре було б узяти німців зі знанням англійської мови на службу в ІРО. Це забезпечило б більшу стабільність апарату. Правда, проєкт цей лишився проєктом, але не виключено, що колись до цього таки дійде... Саме тепер п. Коркери перебував у Мюнхені. Там мають утворити окремий табір для переселенців до США. Це зменшило б обтяження у Функ-Касерне і усунуло б частину неурядків. В зв'язку з цим панна Трімбле перебуває тепер в інспекційній подорожі і оглядає переселенський табір у місті Вурцбах. Ясно, що завдання ІРО — перевезти ДП з Німеччини. Кошти на переселення ІРО вже має й матиме їх і надалі. Бюджет ІРО буде опублікований.

Щодо переїзду, то є план витратити більшу суму, щоб найняти кораблі. Тоді не треба було б витрачати стільки грошей на харчування ДП, бо вони в інших країнах самі себе зможуть утримати. Саме це прохарчування цікавило зокрема жидівських журналістів. Серед німців, у зв'язку з харчовою кризою в Німеччині, почалася пропаганда проти ДП. Треба їх, мовляв, усіх вислати, бо через них німецький народ не має чого їсти. Німці, правда, мають деякі причини для невдоволення, — заявив п. Вілер. В Баварії військовий уряд не дозволив видавати картоплі німцям, поки не були забезпечені табори ДП. Однак не можна забувати, що німці продукують 886 калорій на особу. Решту їм додають американці. ДП дістають з німецького господарства таку ж кількість калорій, як німці. Надлишку постачає ІРО. Це значить, що німці дають дуже мало на ДП, бо і так більшу частину харчів для німецького населення довозять американці. Щоб не було з боку німців ніяких спроб вжити харчів, призначених для ДП, деінде (напр., на чорному ринку),

кожний німецький край має спеціального урядовця ІРО, що слідкує за постачанням ДП.

Якщо німці щось дають з свого господарства на ДП, то це, сказати б, історичний обов'язок, залиш п. Картер, бо це уряд Гітлера спричинив перебування ДП у Німеччині. Правда, тепер націлюють нові втікачі з-за залізної застави. Що має бути з ними? Вони мають право тільки на моральну оцінку ІРО. Але цього мало. Що табори їх не приймають, це ще не було б страшно, але німці відмовляються давати їм документи і харчові картки. Вони не мають взагалі ніякої можливості прожити. В Женеві нам говорили про цих нових втікачів. Погляд американського делегата був такий: треба б знайти кошти, щоб годувати їх у таборах. Вони не були люди запрошені німцями, і тому не можна класти на німців обов'язок харчувати їх. Треба негайно дати раду людям, що перебувають голодні на вулиці. Бувають навіть самогубства. Радикали зверталися до військових установ, коли німці відмовляються видавати документи і харчові картки.

Велику частину конференції зайняла стаття в „Балтік Рів'ю“, журналі, що виходить у Швеції. Ця стаття вказує на різні хибні в роботі ІРО. Особливу увагу там присвячують недоїданню серед ДП і хворобам, зв'язаним із цим (сухоту).

Д-р Теннесі, начальник медичного відділу, ствердив, що стан здоров'я ДП не

дуже поганий. Випадків захворювання на сухоту не більш, як в Англії. Смертних випадків на 1000 — 6,9. Приріст більший, як у всіх європейських народів. Випадків недоїдання дуже мало.

Загалом в ІРО пакує погляд, що головне завдання — це улегшити виїзд ДП, а не підвищення їхнього життєвого рівня.

Різні національні комітети хотіли б також брати участь у пресових конференціях ІРО. Але їм відмовлено, бо інакше пресові конференції перестали б бути ними.

Окреме місце зайняла справа комуністів. Висловлено погляди, що серед апарату ІРО є комуністи. На це була дана відповідь, що мало яки апарат так старанно добирали. Той факт, що в Бразилію як перші переселенці поїхали саме комуністи, має цікавити насамперед Бразильський уряд, а він, як відомо, до комуністів не дуже прихильний.

Загалом можна сказати так: матеріальний стан ДП у Німеччині тяжко буде поправити. Зале можна буде прикрити виїзд. Виїзд цей кінце потрібний, бо становище скитальців гірше і матеріально, й морально. Головні: Фонди на переселення ІРО має. Лишаються різні технічні та юридичні труднощі. ДП сподіваються, що ці труднощі не такі великі, щоб їх не вдалося перемогти. Б. Ф.

Політичний огляд

МАГАТМА ГАНДІ

Несподівана насильна смерть провідника і творця національного відродження індусів Ганді поставила перед цілим світом особу цієї дійсно великої людини і проблему новачасної Індії. Ганді здійснив у своїм житті синтезу двох культур: давньої індуської, основаної на релігійно-філософській традиції, і сучасної західно-європейської культури. 50 років тому Ганді як молодий адвокат виступив в оборону людей кольорових рас, в тім числі й індусів, у Південній Африці. Він боровся за їхню рівноправність з білими. Ганді бачив слабкість своїх земляків: їхню несвідомість, неорганізованість, пасивність. Але й цю слабкість він умів використати для боротьби за рівноправність. Ганді був противником насильства. Він радив своїм землякам уживати пасивного спротиву і не піддаватися почуванням ненависті до гнобителів. Ганді звертався до ліпшої сторони людської природи і вірив, що терпіння пригноблених примусить гнобителів залишити своє зле діло. Не був Ганді політичним фантастом. Він знав, що в Англії є велике число освічених людей, на яких його пропаганда терпеливості може мати вплив.

Бойкот англійських товарів через домашнє виборництво тканин, виварювання соли з морської води, кооперативний рух — все це були засоби пасивного спротиву, з яким англійська влада не могла собі дати ради. В самій Англії після довгих переговорів з провідниками політичних партій Індії дійшли до переконання, що вигідніше і корисніше буде погодитися на незалежність Індії. Це було розумне рішення англійського соціалістичного уряду. Індійські партії вирішили, що для Індії буде легше забезпечити свої права в границях Британського союзу народів.

На склоні віку 79-літній Ганді пережив щасливі хвилини. Здійснилась його мрія: Індія стала рівноправним, самостійним членом Британської родини націй. Але — поряд із цим нові труднощі з'явилися на овиді: релігійна ворожнеча роздирає населення Індії.

Індія розлилася на дві частини: магометанську (Пакистан) та Гіндустан. Також і давня незгода між кастами ще живе в Індії. Ганді хотів скасувати кастовий устрій. Він був теж за релігійний мир і толеранцію. І цей чоловік загинув від руки релігійного фанатика.

Індія втратила в особі Ганді людину великого морального авторитету. Міль-

йони індусів прислухалися до його голосу і ради. Не раз Ганді добровільною голодівкою ставив своє життя в небезпеку, щоб примусити своїх земляків діяти згідно з правилами гуманності. І це йому удавалося. Але знайшовся такий негод, що підняв руку на того чоловіка, який ціле життя боровся проти насильства і терору.

ВЗАЄМНІ ОБВИНУВАННЯ

Американський уряд опублікував ряд документів із тайних архівів німецького міністерства закордонних справ про союз советського уряду з Гітлером на початку другої світової війни. Із цих документів видно, як Сталін і Гітлер спільно готували другу світову війну. Із свого боку московський уряд хоче доказати, що, мовляв, західні демократії хотіли порозумітися з Гітлером коштом СССР і для того нібито вели переговори з німецьким урядом 1943 року. Твердження неправдоподібне. Бо саме американський уряд був увесь час непримиренно настроєний супроти політики Гітлера. Але Москва мусить тепер усюди вишукувати «підпалювачів війни».

ІРЛАНДІЯ

Вибори до ірландського парламенту, що відбулися у лютому, не дали переваги партії «воєнків Ірландії», що під проводом де Валера стояла при владі 16 років. Де Валері, що боровся зі зброєю в руках проти англійського панування в Ірландії, не вдалося прилучити до своєї держави північної частини «зеленого острова», заселеної англійцями. Не міг рішитися уряд де Валера і на повне відділення від британської імперії. Розрив усіх зв'язків з Британією позбавив би праці і хліба тисячі ірландців, що перебувають у різних частинах Британської великодержави, бо їх би уважали тоді за чужинців. Ірландія — убога хліборобська країна — черпала сили для свого націоналізму від ірландських емігрантів в Америці. Тепер мусить Ірландія упорядковувати свої справи власними силами.

ІРАН ТА СССР

Московський уряд протестує проти того, що американці дають постачання для перської армії, уважаючи це за «небезпеку для кордонів СССР».

Сов. уряд покликається на свій договір з Персією з 1921 року. В тім договорі дійсно написано, що обидві держави — Персія та СССР — не повинні терпіти на своїй території присутності чужих військових сил, ворожих інтересам однієї з цих держав, що коли б перський уряд не мав сили на те, щоб віддалити чужу військову силу з своєї землі, то російський советський уряд має право ввести своє військо в границі Персії і прогнати «інтервентів». Москва покликається тепер на цей договір з Персією. Але від 1921 року багато змін настало в світовій політиці. Тоді Персії не була страшна слаба Росія. Тепер, навпаки, саме Москва загрожує незалежності Ірану, натомість американці стоять проти советського вмішування в справу Персії.

ПРЕМСР К. Р. ЕТЛІ ПРО «ВИВЕРНЕНИЙ ЦАРИЗМ»

Прем'єр К. Р. Етлі схарактеризував у своїй недавній промові комунізм, як вивернений царизм. Комунізм, що, вирощивши на континенті в атмосфері авторитаризму, розвивався на ґрунті цвіризму і повернувся до цивілізації спиною. Совети зволікають перед завданням виправити відсталість своєї країни на якихсь 300 літ. Коли в Советському Союзі прийшло до революції, ми вірили в швидкий революційний розвиток, але те, що ми бачимо, це є тільки вивернений царизм, при якому люди багато речей бачать зі зміненою ознакою. Щодо свободи особи, то совети не зробили в тому жадного поступу. Наш британський соціалізм і західноєвропейський мають своє коріння в європейській цивілізації, в гуманізмі, в християнстві, а в Англії — і в нашій британській історії. Зайвим було б доводити, що демократизм і тоталізм ніколи з'являлися в конфлікті. Стверджуючи, що Англія переживає велетенський процес розбудови соціалізму, прем'єр зазначає, що лейбористи «з огляду на засадничу незгоду в думках, завжди відмовлялись від співпраці з комуністами».

БОРОТЬБА ВЕЛИКОБРИТАНІЇ З ГОСПОДАРСЬКОЮ КРИЗОЮ

Британський уряд заходжується тепер коло проведення в життя своєї нової програми затримати дальше зростання цін. Міністер господарства Кріпс у парламенті заявив від імені уряду, що він хоче затримати той рівень ринкових цін, що був у грудні 1947 та в січні 1948 року. Для цього він звернувся до підприємців, щоб вони виробили план для зниження цін і зменшення своїх прибутків. Кріпс сказав, що надмірні прибутки можуть порушити всю господарську систему. Коли б підприємці в цьому питанні були поміркованіші, то й висота заробітної платні і коштів утримання перестали б зростати. Союз британських промисловців виявив охоту зробити все, щоб полегшити важке становище Імперії.

До заходів Кріпса з великою увагою і співчуттям приглядаються в США. Австралія з приводу кризи висловилася за скликання конференції всіх домініонів, щоб допомогти Англії. В Австралії кожуть: «Коли Англія розіб'ється, то потонемо всі ми».

УКРАЇНСЬКИЙ ПАРЛАМЕНТ

* Американський уряд вислав протестні ноти урядам СССР і Угорщини в справі арешту двох американських військових аташе, які були звільнені 14 лютого.

* В Зальцбурзі українські та польські ДП обкидали камінням і порожніми пляшками советських офіцерів, що прибули до табору.

* Югославія організує на російський зразок церковні відносини. Маршал Тіто створив комісію для релігійних справ, керівником якої призначив кол. повстанського генерала Дюріча. Він сказав, що приймаючи своє завдання, зобов'язує священників Югославії до господарської й культурної відбудови країни.

* Уряди США і Англії знов зажадали від Естонії видачі «небажаних німців».

* През. Трумен подав Конгресові послання про права людини. Це треба в скорому часі реалізувати, якщо США мають бути надією переслідуваних народів.

* Верховний Совет СССР затвердив закон про скасування кари смерті і прийняв закон про заборону одружуватися советським громадянам із чужинцями.

* 10 лютого відкрився після двох років заборони французько-іспанський кордон.

* З Лондону повідомляють, що англійська наступниця трону принцеса Єлисавета в майбутньому має народити дитину.

* Генерал губернатор південної Африки при відкритті нової сесії парламенту в Преторії доповів про відкриття покладів урану і про потребу законодавчим шляхом з боку уряду охороняти й контролювати їхню розробку.

УСЬОГО СВІТУ

АЙЗЕНГАВЕР ВИМАГАЄ ЗАГАЛЬНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ І ДОПОМОГИ ЄВРОПІ

Айзенгавер висловився за необхідність військової підготовки. Посилаючись на плян Маршалла, генерал сказав:

«Своєчасна допомога США Європі буде добрим ділом, що врятує життя багатьох людей».

«Дійсно, Європа ніколи не зробила кращого вкладу грошей, як тоді, коли вона, відгукнувшись на заклик Франкліна, посилала допомогу нації, яка боролася за свою самостійність».

Можливо ми могли б у наш час, посилаючи гроші в протилежну сторону, досягти подібних наслідків, а саме, домогтися того, щоб той мир, якого ми нарешті досягли, продовжувався би назавжди».

Щодо загальної військової підготовки Айзенгавер знову сказав, що США мусять бути готові обороняти себе кожноразом і рід будь-якого ворога.

ЗЛОЧИНЦІВ — ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Відділ цивільних справ американського командування в Європі повідомив учора, що зростаюча недоброчинність і критика, спрямована на ДП, пояснюється злочинами і порушеннями законів з боку незначної меншості ДП.

Бувають випадки, коли ДП обвинувачують безпідставно, але все таки випадки законопорушень трапляються так часто, що вони надають вірогідності тим фальшивим повідомленням.

У США і в інших країнах поширюється ворожий до ДП настрій, як наслідок повідомлень про участь ДП в та-

ких кримінальних злочинах, як фізичне насильство, вбивства, спекуляція та ін.

Всі ДП мусять намагатися припинити ці явища, що викликають критику, дискредитують ДП, як групу в цілому, і можуть призвести до застосування більш суворої кари.

В американській зоні було чимало випадків, коли кримінальних злочинців ховали від арешту інші ДП, включаючи іноді навіть поліцію, хоч вони й не знали, який саме злочин було вчинено.

Отже невинні люди несвідомо приймають участь у злочинах, що головним чином і є відповідальні за дискредитацію всіх ДП.

Співучасть у злочинах або сприяння винуватцям уникати арешту й кари є вже поважним злочином, і кожна особа, яка робить це, може бути покарана судом військової влади.

Щоб покласти край створеній несприятливій громадській думці, військом надано більше прав поліції ДП, яка разом з усіма ДП мусить з власної ініціативи повідомляти про злочинців і сприяти арешту їх.

«ТОВАРИШІ» — КОМУНІСТИ! СКОРИСТАЙТЕСЯ З НАГОДИ!

Киньте те прокляте пекло згнилого американського капіталізму, ту буржуазну країну, де визиск працюючих на кожному кроці. Ось масте небувало, золоту нагоду, яку проголошено в усіх Газетах Америки.

А. Л. Епштейн, голова Американської Протикомуністичної Ліги в Гартфорді оголошує, що кожному, хто зречеться американського громадянства і

підпише заяву, що більше до буржуазної Америки не приїде, Ліга оплатить подорож на «родину» до ясного сонечка Сталіна, що огріває своїм сяйвом цілий СССР, і то першою класою — на літаку чи паропластом.

Ідьте і не нарікайте!

(За «Укр. Гром. Порою».)

БОЛГАРСЬКА ЦЕРКВА

Нова болгарська конституція, недавно затверджена Народними Зборами в Софії, в 78-му параграфі передбачає: «Громадянам запевнено вільність вірувань і релігії такою ж мірою, як і виконувannya релігійних ритуалів. Церква відділена від держави. Окремий закон визначає статут, матеріальні добра і право на самостановлення та самоуправу різних релігійних громад». Артикул додає, що «забороняється вживати церкву й релігію для політичних цілей чи творити політичні організації на базі релігії». Патріарх Стефан, голова болгарської церкви, заявив, начебто він отримав від уряду запевнення, що історичну роль церкви в болгарському народі визнають та що церква зможе надалі вільно виконувати свою місію.

Треба додати, що в сталінській конституції теж є артикул, який запевняє вільність вірування й релігії. А все таки хвиля протирелігійної пропаганди, поновлена недавно органами комсомолу, дає підставу передбачати, що в СССР незабаром із блахманом про «вільність релігії» покінуть.

КРИЗА МОСКОВСЬКОГО ЗБРОЄННЯ НА УКРАЇНІ

«Известия» пишуть: «Треба допомогти «Азовсталю». Причини такі: Азовсталю має для країни величезне значення, а тим часом плян залізо-бетонних праць виконано не більш як на половину. Треба монтувати машини, а фундаменти не готові. Ще в грудні минул. року все мало бути готове, а в першому кварталі цього року проскотило урухомити вальцеві варстати. Тим часом «Известия» нарікають, що будівництво йде кволо, немає робочої сили, навіть некваліфікованої. Дуже мало інженерно-технічних працівників. Бракує матеріалів. Потрібні десятки бетоннозалізних плит для дахів, а їх прислали з Москви та Запоріжжя лише 1600... і т. ін.

Жіночко та дитячою працею не все можна виконати, а дорослих робітників не вистачає. Так виглядає «п'ятилітка за чотири роки» для приспішеного озброєння московських імперіалістів на Україні.

ВІДВИДИНИ ВЕВІНА КАІРУ?

Як повідомляють з Каїру, Вевін незабаром має прибути до Каїру для обговорення з Арабською Лігою справи оборони Середнього Сходу. Пожвавлення дипломатичної активності Англії на Близькому Сході перед відходом з Палестини, передусім полягає в розбудові нової політичної й військової системи безпеки. Представник англійського міністерства закордонних справ

заявив, що Англія дотримуватиметься старого ірако-англійського договору з 1930 року аж до того часу, коли Ірак виявить бажання відновити нові переговори.

Розмови з прем'єром Трансйорданії в Лондоні, згідно з заявою англійського мін. закордонних справ, роблять добрі поступки. Найголовнішим пунктом розмови на Близькому Сході є ще Іран. Пропагандивний наступ советів зміцнівся, але він не зробить бажаних наслідків. Іранський міністер війни заперечив союз між Іраном і США.

Міністер далі заявив, що іранська армія має тепер 108.000 вояків. Закордонний комітет американської палати Репрезентантів вимагає поширення військової допомогової програми Греції й Туреччині — також і на Іран.

ГРЕЦЬКА ГВАРДІЯ БУДЕ ЗБІЛЬШЕНА

Американська допомогова місія в Греції згодилася на поширення числа грецької національної гвардії. Гвардія дотепер складалася з 54 батальйонів, кожний по 500 чоловіка, на 100 батальйонів із загальною кількістю 50.000 чоловіка. Національна гвардія переймає охорону грецьких місцевостей і має підтримувати боротьбу регулярної грецької армії в обороні проти повстанців.

Повстанці розпочали свої операції в різних місцях країни. Приблизно за 35 км. на північ від Атен урядові війська оточили 100 повстанців.

Вісті з України

Високі школи УССР в межах повосноної п'ятиріччя запланували підготувати до праці 47.500 учителів, 25.500 інженерів і 10.000 лікарів. Передбачено, що в 1950 р. українські університети охоплюватимуть навчанням 160.000 студентів.

Смерть від голоду

Ліценційована англійцями газета «Телеграф» у Берліні повідомляє, що коло буйного советського табору інтернованих поблизу Франкфурту на Одрі закопані тисячі трупів. Газета пише, що минулого літа, коли табір ліквідовано, населення найближчих околиць було примушено засипати могили з тисячами тих, які не погоджувалися з теорією комуністичної партії. Знайдені численні «бюлетені хворих» нотують випадки смерті «сухих»; як кістяки, людей». «Телеграф» сповіщає далі, що таборовий персонал не мав достатньо медикаментів і не міг допомогати інтернованим. Більшість смертних випадків пояснюють голодом і надмірною працею. Після ліквідації табору трупи покрито листям, мохом і засаджено кущами з ближчих лісів. Друкуючи як доказ список з 32 німцями віком від 17 до 65 років, які померли там, газета запевняє, що причини для арешту в таборових протоколах зазначені не були і часто присудили відбувалися без попереднього судового процесу.

Цікава всячина що говорять астрономи

Славетна французька жінка астролог Маркаб, що вгадує долю людей з рухів плянет, прокуре Сталінові на 1948 рік небезпеку втратити життя. Згідно з твердженням Маркаб, Сталін мусить стерегтися зокрема 6-го лютого, 15-го червня та 15-го листопада.

Черчіл, найбільш популярний сучасний політик Англії, як твердить Маркаб, в політиці активної участі вже не візьме і не відограватиме в ній більшої ролі. Здобуде собі славу ще тільки порадами політикам. Місяць квітень ц. р. може мати поганий вплив на його здоров'я. На січень 1949 р. передбачене заохоруння Черчіла, а на серпень того ж року смерть.

Маркаб не передбачає блискучої кар'єри Труменові. Твердить, що в наступних виборах на президента США кандидатура Трумена перепаде і щойно в 1951 році він на короткий час займе важливе в державі становище. В 1961 р. Трумен потерпить у нещасливому випадку і через це помре.

НАШЕ ЖИТТЯ

UKRAINIAN NEWSPAPER "OUR LIFE"

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Адреса Редакції та Адміністрації: Augsburg, Silcherstr. 14. Адреса для листування і грошових переказів: Ukrainian Newspaper "Our Life" Augsburg, Postamt 2, Postfach Redakteur Kolerija.

Головний редактор Д-р Панас Феденко. Видає: Видавнича Спілка «Наше Життя» в Авгсбурзі

Уповноважений видавець Д-р Левко Чикаленко

Authorized Publisher Dr. Lewko Tschykalenko
Chief Editor Dr. Panas Fedenko
Authorized by EUCOM Hq. Civil Affairs
Division 12. January 1948 Authorization
A. G. 383. 7
GEC-AGO

Druck: Anton Bileus Aichach

„Відчиніть двері“!

Під таким заголовком містить «Соціалістический Вестник», орган рос. соціал-демократів у Нью-Йорку, статтю в справі сучасного становища ДП.

Автор з самого початку звертає увагу на абсурдність такого закінчення переможної війни, веденої «в обороні права проти насильства, свободи проти тиранії, дивілізації проти варварства», коли «ряд народів, що боролися за великі ідеали демократії, лишилися знедоленим, морально й політично переможеним, змушеним жити під важким ярмом новонароджених або наново зміцнених диктатур».

Перечисляючи всі народи, з яких виїшли оті нові емігранти, автор підкреслює, що це «не аристократи та капіталісти, що тікали з країни революції. Серед 700.000 утікачів з СССР та «приєднаних Сталіном нових земель величезну більшість становлять робітники, селяни, взагалі трудящі люди». Коли взяти колишніх сов. громадян, то серед них знайдемо велику кількість і інтелігентських, талановитих сил: професорів, лікарів, журналістів та ін. Величезна більшість колишніх сов. громадян — це працездатні робітники з міцними руками, що тільки ждуть праці, але засуджені на примусову бездіяльність. Переорачовуючи всі хибні такого стану речей, автор справедливо складає винуватця за це все на «світову демократію, а в першу чергу, на найбільш зможні та сильні держави. Проповідуючи на словах високі гуманітарні ідеї, вона на ділі обманує тим, що підтримує напівголодним приділом животіння в таборах покинутих усіма людьми, тільки щоб не дати їм умерти з голоду».

Автор згадує, що всі ті держави, що взяли до себе по кілька десятків тисяч з числа цих ДП, не мають підстав нарікати на нових приїждців: вони скрізь важкою і чесною працею заробляють свій хліб».

На думку автора, справи ДП не можна розв'язати такими засобами, якими досі пробували це зробити, бо «не може цього розв'язати і ОН, в якому судять та ще й озброєні правом «вето», представники тих самих диктатур, від яких ці люди тікали». Вихід з становища слушно бачить автор тільки в якнайвидшому схваленні проекту през. Трумена конгресом США. Демократія Північної Америки має всі дані, всі можливості справу ДП розв'язати, бож США за час війни не мали змоги впусити до себе за передбаченими квотами кількості імігрантів, що тепер обчислюється на 2.000.000. Що ж проти такої кількості значать ті 400.000 ДП, яких просто дозарізу потребує і промисел і хліборобство США.

Цю цікаву і прихильно до ДП наставлену статтю автор кінчає цитатою с промови пр. Трумена на відкритті конгресу.

«Багато тисяч ДП, що все ще перебу-

вають у таборах за океаном, повинні бути допущені до США. Я ще раз настирливо звертаюсь до Конгресу, щоб негайно ухвалили відповідний закон і щоб наша нація могла внести свою лепту в турботу про тих бездомних, змучених утікачів різних визнань. Я вірю, що прийняття цих людей спричинить до зміцнення нашої нації».

Як заклик до сумління людськості США, автор з свого боку додає такі слова: «Во ім'я гідності світової демократії, в ім'я тих незчислених жертв, що нею були зазнані у визвольній боротьбі, в ім'я розуму й справедливості — відчиніть двері для ДП».

Інформація ПК IPO з 20 січня 1948 р.

ПК IPO склав річний звіт, за яким протягом 1947 року 176.018 переміщених осіб залишили двозону. Більшість із них виїхали групами. До 1 липня — дня переходу відповідальності від УНРРА до ПК IPO, було переселено з американської зони 19.957, а з англійської — 19.583 особи. Відтоді переселення з американської зони подвоїлося, а з англійської — збільшилось на 35 %.

Цифри репатріації зворотні: з американської зони від січня до червня 1947 р. повернулось на батьківщину 28.835 ДП, а за друге півріччя тільки 12.542; з англійської зони, навпаки: в унівеській період — 14.543, а в перші шість місяців періоду ПК IPO — 18.461. Більша частина репатріюваних були поляки, з них з американської зони — 34.554, а з англійської приблизно 24.000 (остаточні цифри ще невідомі).

Особи, приналежні до США, були майже повністю повернуті. Балтії стоять майже завжди за весь 1947 р. в кінці списку репатріюваних, — на 31 грудня 4.000 осіб із двозони.

Перегляд показує, що більшість переселенців виїхало до Англії: на кінець листопада з англійської зони — 10.419, а з американської — 2.852. З інших країн в справі переселення на першому місці стоїть Бельгія: туди переселено 21.723 ДП з американської зони і 982 (на 30. XI) з англійської зони. Канада прийняла 3.660 ДП з амер. і приблизно стільки з англійської зони. Бразилія з іншими півд.-амер. країнами пропонувала батьківщину й роботу разом для 2000 ДП. Палестина прийняла з англійської зони майже всіх жидів: з англійської зони одержали від палестинського уряду дозвіл на в'їзд 3.122 жидівських ДП, а з американської — близько 500. За національністю переселеннями з американської зони були, як зазначено, головню поляки, а саме переселено поляків: до Бельгії — близько 5.000, до Канади

— 1500, до Англії — 500, до Франції — 800, і до Бразилії — 5.000.

Балтії були переселено до: Бельгії понад 1000, Канаді — 900, Англії — 500, Франції — 27, Бразилії — 12.

Візд до США можливий тільки з американської зони. США прийняли від січня до червня 1947 р. разом 7.095 ДП тих націй, що входять до ОН. Як посередники, цьому сприяли приватні об'єднання, як от: жидівське Допомогове Іміграційне Товариство, Американська Об'єднана Комісія розподілу, Національна Католицька добровільна Конференція. В останні шість місяців виїхали 4.662 особи, отже разом за рік 11.758. Це число складалося з: жидів — 5.368, поляків — 3.166, балтіїців — 805.

Крім того, з американської зони виїхало ще 9.481 жид, але не до Америки і поза квотами переселенчих плянів. Більшість із них мали за мету переселення до Франції і виїхали на транзитні або термінові візи.

Поза цим IPO стоїть перед завданням подбати про добробут і майбутнє ще 529.704 ДП американської і 214.333 ДП англійської зон. Національністю своєю вони належать головню до східно-європейських країн. Їхні знання і уміння різні — від простого сільсько-господарського робітника до університетського професора; віком вони: менші, як від одного, і до 90 років, але більшість — від 18 до 45 років. Більшість із них перебуває в ДП таборах уже третій рік.

Вільям Нелен, генеральний секретар ПК IPO, сказав у своєму річному звіті: «Більшість ДП є молоді, активні чоловіки й жінки, досвідчені в різних гостро потрібних світові фахах... Тому я звертаюсь з закликом до розуму й доброї волі націй усього світу відкрити ворота й прийняти те, що ці люди можуть запропонувати... Не залишайте їх надто довго чекати на своє щастя, свободу й добробут».

ЛІТЕРАТУРА Й МИСТЕЦТВО

Неопублікований лист М. Коцюбинського

На початку 1903 р. М. Коцюбинський задумав видати альманах, для якого придумав назву: «З потоку життя». Він розіслав листи до багатьох українських письменників, запрошуючи їх взяти участь в альманасі. Письменниця Любов

ПАНТЕЛЕЙМОН КУЛІШ

До Кобзи

Кобзо моя, непорочна утіхо!
Чом ти мовчиш? Задзвони мені
стиха!

Голосом правди святої дзвони,
Наші пригоди мені спом'яни.

Може чие ще не спідлене серце
Тяжко заб'ється, до серця озветься,
Як на бандурі струна до струни.

Хто не здоляє озватись словами,
Хай обізветься дрібними сльозами;
Ти ж своє слово дзвони-промовляй.
Душам братерським заснуть не
давай.

Хай недовірки твої кам'яніють,
Хай вороги твої з жалю німіють. —
Рідну сім'ю ти до купи зивай!

Гей, хто на сум благородний ба-
гатий,
Сходьтєся мовчки до вбогої хати.
Мовчки сідайте по голих лавках,
Мовчки сумуйте по вбогих братах!

Темно надворі. Зоря не зоріє,
Вітер холодний від півночі віє,
Квилять вовки по степах-облогах.

Кобзо! ти наша вірада єдина...
Поки прокинеться сонна країна,
Поки дїждеться живої весни,
Ти нам по хатах убогих дзвони!

Стиха дзвони, нехай мучене серце
Важко заб'ється, до серця озветь-
ся,
Як на бандурі струна до струни.

Яновська у відповідь на те запрошення надіслала Коцюбинському оповідання «Два дні з життя 10 літ» і комедію «Блискавка», додавши до того як подарунок Коцюбинському примірник своєї, саме в 1903 році надрукованої, комедії «Лісова квітка». У відділі рукописів Інституту Української Літератури ім. Т. Шевченка Академії Наук УРСР зберігається автограф досі неопублікованого листа Коцюбинського до Л. Яновської з приводу надісланих нею для альманаху творів. Лист написаний на подвійному аркуші поштового паперу з портретом М. Драгоманова на першій сторінці (такий поштовий папір і листівки з портретами видатних українських письменників випускала тоді західно-українська «Академічна Громада» на користь фондові допомоги).

Нижче подаємо текст листа.

«2. VII. 903. Чернігів (Северянская, 3, соб. д.).

Високоповажана добродійко, Любов Олександрівно!

Велика й сердечна подяка Вам за прислані до альманаху матеріали й за цінний подарунок! Вашу «Лісову квітку» прочитав я з насолодою. Як тема, так і виконання такі хороші, що можна тільки радіти, що у нашій літературі виявляються такі високої вартості твори. Вже таки ніде правди діти — Ви великий майстер у виборі сюжетів, про що свідчать хоч би прислані до альманаху оповідання й комедія. Обидві речі мені дуже вподобались, і я радо дозволю назвати оповід просто «Два дні з життя», не додаючи «10 літ». На мою думку, цей простіший заголовок цілком відповідатиме змісту і не буде таким довгим. Комедію, може, теж краще назвати не «Блискавка» — молния, а «Блискавиця» — зарница, бо це ж якраз відповідає тому, що Ви хотіли сказати.

Окрім того — коли дозволите — я порадив би грим і блискавку (або блискавицю без грому) ввести в комедію не на самому кінці, а трохи раніше, щоб більше звернути на неї увагу глядача і тим підкреслити аналогію.

Окрім того, прохав би дозволити мені змінити деякі вислови, коли вони не задовольняють з лексичного боку. Таких висловів небагато, а все ж стрічаються.

Сподіваюся одновіди, а поки що ще раз дякую дуже, що обізвалися на мої запитання і прислали такий гарний матеріал.

З високим поваженням

М. Коцюбинський.

(„Україна," Київ, березень 1947).

ПАНТЕЛЕЙМОН КУЛІШ

На чужій чужині

І тебе вже оце не побачу до віку,
мій краю коханий,

Не побачу степів тих розкішних,
гаїв тих співучих,

І поляжу без слави в могилі чужій і
нікому не знайї,

І забудуть мене на Славуті-Дніпрі,
на порогах ревучих!

Не забудеш мене, поки віку твого,
моя нене Вкраїно,

Поки мова твоя голосна у піснях,
як срібло чисте, дзвонить;

На що глянеш — усюди згадаеш
свого бідолашного сина:

Од тебе, моя нене, його туподум-
ство людське не заслонить!

Н. ЩЕРБИНА

Над Дінцем

(3 кн. сонетів „Мальовнича Україна")

Пам'яті друга-поета
Вол. Свідзінського.

Тут сині трепетні гніздо на дубі
звили.

Ми вдвох над темним воркотом
Дінця.

Пшениця. Верби. Сосни без кінця.
А під березами й дубами вілли.

Прудка вода тремтить на попла-
вцях,

В рогазі скинувсь корол срібно-
білий...

Чого орли під сонце ген злетіли,
І де прямує туркітка оця?

А соловей? Зайнявсь від щастя
може?

Горить, куючи пісню голосну!..
«О, красен світе мій!.. — поет ше-
пнув. —

Яку красу створив ти людям,
Боже!..

Чому ж не ловлять люди цих пер-
лин,

А в світ несуть неволю, скорб і
згин?...»

II. XI. 1947.

Мир на Волині. Княжий замок.

П. ВАСИЛЕНКО

КУЛІШ ЯК ПОЕТ

«Оживить живеє слово
Рідну Україну!»

П. Куліш

Довгий час українські критики і літературознавці вважали перший збірник Кулішевих поезій п. н. «Досвітки» «найголовнішим поетичним ділом» Куліша. Пізніші збірники поезій розцінювались, як малоцінні, слабкі; дослідники відзначали їхню «рубану», «тяжко віршовану, зловисту публіцистику» (С. Сфремов), «тенденційність», «реторизм» (О. Дорош-кевич) тощо.

А. Ніковський в одній із своїх статей писав, що Куліш покликав свою хутірську музу «на службу своїй амбіції, ображеному почуттю»..., що поетична муза Куліша пішла на службу його «мозолистим та грубим у поезії рукам», що в хвилини азарту вона служила «тільки першим-ліпшим важким предметом для удару в супротивника».

Видатний дослідник нашого новітнього письменства М. Зеров, докладно проаналізувавши поетичну спадщину П. Куліша, прийшов до висновку, що не в «Досвітках», а в пізніших збірниках знаходяться справжні шедеври поетичної творчості Куліша.

У своїй першій поемі «Україна» (1843) намагався показати життя українського народу від Володимира Святого до Богдана Хмельницького і «зложити таку книжку, як Гомерова Іліяда». Куліш вибрав хибний шлях: намагавшись сполучити в одному творі поетичні та етнографічні завдання, він створив своєрідну амальгаму з автентичних народ-

ніх дум та з власних творів — стилізацій та імітацій кобзарської поезії.

Відавши перевагу етнографічному моменту, спираючись на фольклорні зразки і джерела, Куліш зв'язав собі руки, як поетові, і дав твір слабкий, сухий, одноманітний і маломистецький.

Через 18 років вийшов збірник «Досвітки» (1861). Куліш береться тут продовжувати Шевченкову справу:

Чи мені по тобі
Сумом сумувати?
Чи твою роботу
Взяти докінчати?

Але, знехтувавши досягнення Шевченкової лірики останніх літ, Куліш обмежується стилізацією народної лірики, повторенням мотивів ранньої творчості Шевченка. Не зважаючи на те, що ще 1857 року Куліш гостро критикував козачину і цілковито відійшов був од романтичного козакофільства «України», у «Досвітках» (1861) Куліш знову, йдучи за традицією раннього Шевченка, ідеалізує козачину:

Нехай знають по всім світі,
Як ми погибали,
І, гинучи, свою правду
Кров'ю записали.

У поемі «Великі проводи» Куліш подвійно висвітлює козацтво. З одного боку, він показує тут п'яних, хижих дейнек, гайдабур, з другого — позитивну частину козацтва: розумних, статечних козаків, не чужих культурі. Його герой Голка, що дістав панське, шляхетне виховання, виступає проти дикости й некультурности козаків і боронить шляхетне козацтво, «несхлопілих, неспанілих дітей України». Моральні чесноти, високу культурність цінить поет найвище. Його герої Голка, Гуна,

Обухи) пишуться «не золотом раба-
ним», «А своїми пригодами».

Відкидаючи «герби-клеїноди», багатство й пишну титулованих дворян і шляхтичів, поет вірить у життєву силу і в перемогу правди та волі.

Захищаючи правду і волю, Куліш виступає проти неволі й насильства, проти гнобителів народу — власників срібла, золота і клейнодів. Його Голка, хоч сам і шляхтич, але без вагання йде боротися за інтереси пригноблених.

Загальна рівність, однакове право для всіх, соціальна справедливість, національна солідарність і єдність — такі ідеали поета. Змінюючи відоме місце з народної пісні. П. Куліш висловлює тверду надію на визволення України з умовою об'єднання всіх українських сил навколо спільного прапора:

Розкується, покидає
Кайдани Вкраїна,
Аби у всіх була воля
І дума єдина!

Високий ідейний зміст багатьох поетичних творів збірника «Досвітки» не знайшов відповідної поетичної форми. Обмежившись стилізацією народної лірики, переспівами дум та пісень Чигиринського «Кобзаря» (1840) і не знайшовши ще тут свого власного оригінального вислову, Куліш у «Досвітках» був тільки епігоном Шевченка.

Через 20 років виходить збірник «Хуторна поезія» (1882). Роки, повні боротьби і прикостей, хитань і суперечностей, світоглядних змін і політичних помилок, відбилися на цьому збірнику. Притемнений розум «Дволикого» Куліша витворює ганебні рядки недосконалої мистецької і ворожих ідейно творів, у яких поет вихваляє катів України — Петра I та Катерису II, засуджуючи

погляди Шевченка. Проте, поруч із мловартісними віршами, в цьому збірнику зустрічаються й високо-мистецькі твори. Борючись з Шевченковою поетикою, Куліш запроваджує нову свою строфіку та метрику, переходить від коломийкових ритмів до 5—6 стопових ямбів і т. ін., — і цим самим Куліш, відмежовуючись від епігонства «Досвіток», шукає свій оригінальний стиль, відмінний від Шевченка.

Минає ще одинадцять років, і Куліш випускає 3-й збірник поезій «Дзвін» (1893). І тут, на жаль, не бракує низькокошартичних тенденційних віршів. Та поруч із цими недолугими версифікаційними вправами на публіцистичні теми, поруч із немистецькими відгуками на «злоби дня», Куліш дає поезії, що становлять найвищий здобуток Куліша як лірика — це поезії на тему природи і краси, це поезії, присвячені силі і красі та майбутнім тріумфам рідного слова. В розроблені тематики і формальних стилістичних засобів Куліш досягає тут мистецької досконалості і творчої оригінальності. «Краса світова, — каже М. Зеров, — відкривається Кулішеві і в ранньому гомоні природи — в такому розмаїтому й чіткому, і в тихій вечірній годині, що золотить його старість. Краса та «і море сповняє і землю, і дивну небес висоту». Краса та відкривається в чистій жіночій думі та в любові і в творах великих розумів, що, зріваючись життєвої метушли, гордим духом линує у високе «небо правди і краси».

Молюся вам, воістину блаженні,
На осіяних правди висотах...

Найвище досягнення ліричної творчості Куліша є його високомистецькі поезії на тему сили і ваги рідного сло-

За залізною завісою

Ференц Нодь про Угорщину

(Продовження)

Ув'язнення і визволення

В'язниця була переповнена. Не було кухні. Тому нам носили їжу з сусіднього ресторану. Одного дня я був дуже щасливий, коли побачив, що великий чоловік, який мені приніс їжу, вдягнений як кельнер, був мій відважний приятель Бела Ковач. Йому вдалося передати мій ролі вістку про мене, як і селянському підпольному рухові, що тоді, правда, міг мало зробити, крім приховання продуктів від німців.

Незабаром мене перевели в тюрму в Будапешті, і всякий зв'язок із світом припинився. В тій в'язниці були різні, звичайні, злочинці: втікачі з Польщі, жиди й полонені американські та англійські літуні. Якимсь способом приходили вістки. 6 червня ми довідалися, що американці й англійці висадилися в Нормандії. Під час мого ув'язнення ми пережили 22 налети, але в будинок не влучили.

В жовтні 1944 р. призначили німці чистого фашистський уряд в Угорщині. Дотеперішній їм був замало слухняний. Під час заворушень, зв'язаних з цим переворотом, старий міністер справедливості підписав розпорядок, щоб випустити всіх заарештованих послів. Поки цей наказ відкликає, мої приятелі мене вже забрали з в'язниці і заховали. Так я ховався аж до приходу большевиків. Спочатку я ховався в протестантській лікарні, потім у хаті робітника, соціал-демократа, опісля в скотській місії, установі, яку утримувала протестантська церква і де виховували жидівських дітей. Нарешті я ховався в домі одного приятеля. Тим часом на Різдва 1944 р. большевики дійшли до Будапешту. Почалася довга боротьба за кожну хату. Хату, в якій я жив, потроху розвалили, поки не лишилися тільки невеличкий двір, де я сидів. Я боявся ховатися в льох, щоб мене не пізнав якийсь прихильник фашизму. Одного дня мене попередили, що мене шукають. Я втік у льох, і через дві хвилини після цього бомба впала у двір...

18 січня большевики очистили нашу вулицю від німців. Ми раділи, бож вони нас визволили! Через кілька днів я вже міг пробратися руйнами до скотської місії. В цьому мало пошкодженному будинку, переповненому жидами (він стояв під охороною швейцарського посольства) Золтан Тілді відкрив головну канцелярію „Партії Дрібних Селян”.

Не було газет, не було пошти, ні телефону, ні телеграфу. Кілька днів пізніше приїхав Бела Ковач автом. Він оповідав, що в Дебреціні, за 240 км. далі на схід, большевики призначили тимчасовий уряд. Уряд складався з представників різних партій. Ковач сам був державним підсекретарем у міністерстві внутрішніх справ. Але якесь дивна група угорців, що розмовляла російською мовою, з-за куліс керувала всім.

Здавалось, вони мають для всього вже наперед приготовані інструкції. Ковач мені сказав, що мені, провідникові селян і політично досвідченій людині, варто було б з ним поїхати у Дебрецін. Ця поїздка в Дебрецін в останній січневий день 1945 р. зробила на мене страшне враження. Кожне місто, кожне село, кожне перехрестя було полем бою. Більшість хат була розбита. Селяни ще й досі не змолотили торішнього урожаю; мости, залізниця, телеграфні лінії були знищені. Скрізь було повно советського війська — вдвоє більше, як угорського. Воно жило з населення, і тому не дивно, що серед населення починався голод.

На чолі нового уряду в Дебреціні стояв генерал Міклош. Були там ще два генерали, що втекли під кінець війни до большевиків. Вони все нагадували відому в Угорщині муху доґго, що сіла за хвилину перед тим, як дзвонили в церкві, на шнур від дзвону і сказала: „Я дзвонила”. Ці генерали, виконавши своє завдання, усунулися від громадського життя.

Америка в передвборчій гарячці

(„Нью-Йорк Таймс“ ч. 235)

2 листопада 1948 р. громадяни США підуть до виборчих урн, щоб вирішити, хто має протягом найближчих 4 років репрезентувати волю і владу американського народу і тим самим володіти посередньо над цілим західним світом. Тому не дивно, що на такий побажаний уряд зголошує свої претенсії багато визначних американців. Уже сьогодні, за 9 місяців до виборів, ведеться передвборча кампанія, що має на меті переконати народ, який кандидат найкраще надається на такий високий, зокрема сьогодні, пост президента США. При виборах завданням виборців буде тільки вирішити, чи президентом має стати кандидат республіканської партії, чи демократичної. Це дві найбільші партії в США, і до цього часу вони між собою змагалися за уряд президента і більшість місць у Конгресі. В цьогорічних виборах виступить ще й кандидат третьої партії, що ускладнить всі виборчі калькуляції.

Як звичайно, самі вибори відбудуться дуже спокійно. Зате більш бурхливими будуть конвенції (з'їзди) партій: республіканської (20 червня ц. р.), демократичної (12 липня ц. р.), що відбудуться в Філадельфії і матимуть за завдання виділити з-поміж багатьох претендентів двох головних кандидатів: республіканського і демократичного. Цей елімінаційний процес під час конвенції зветься «номінацією», і його довершують члени

До тимчасового уряду належало кілька дрібних комуністів. Влада була в руках семи інших людей. Хоч вони були й угорці з походження, проте, прожили багато років у Росії і говорили по-російськи. Деякі з них були советськими громадянами та урядовцями советського уряду. А тепер вони були справжні угорці. Вони були щасливі, що вернулися додому і були справжніми патріотами — навіть націоналістами, — але щодо політичного переконання вони, само собою, були комуністи.

Це була „велика сімка”. Вони вживали таких імен (за час свого життя вони не раз їх міняли): Ракоші, Ерншт Геро, Золтан Ваш, Ласло Райк, Стефан Косса, Йосеф Ревай, Мігали Фаркаш.

Пізніше ви їх знов зустрінете — Ракоші як заступника прем'єра, Геро як міністра комунікації, Ваша як секретаря найвищої господарської ради (Геро і Ваш стали носіями господарського поневолення Угорщини большевиками); Райк, як міністер внутрішніх справ, командував поліцією; Косса головував у раді професійних спілок.

Тимчасовий уряд був безпорадний. Не було ніяких можливостей зв'язку. Тим часом комуністи, користаючись комунікаційними засобами червоної армії, організували по цілій країні революційні ради і свою поліцію, що підлягала тільки їм.

(Далі буде.)

поодиноких партій з-поміж себе. Решту вирішують всі виборці, без огляду на партійну приналежність, у виборчих урнах.

Така складна виборча система є причиною того, що виборча кампанія сьогодні вже в повному перебігу.

Подемо за „New York Times” (Нью-Йорк Таймс) коротку характеристику визначніших кандидатів на пост президента США.

РЕСПУБЛІКАНСЬКА ПАРТІЯ

С. Е. Дюї — дотеперішній губернатор стеїту Нью-Йорк — має найбільші можливості на республіканську номінацію. Дюї здобув велику популярність, зокрема в своєму стеїті Нью-Йорк, де 1947 р. його вдруге за порядком обрано губернатором. Дюї вже був раз номінований кандидатом на президента в 1944 р., але в виборах виграв демократичний кандидат Ф. Л. Рузвельт.

Дюї сьогодні має 45 років. Роберт А. Тефт — сенатор із стеїту Огайо, великий противник пролетаріату й робітництва. Тефт знайде підтримку в своєму стеїті Огайо, зокрема серед багатьох фермерів, яким по душі консервативні кличі Тефта.

Р. А. Тефт — зручний політик і доволі глибокий провідник республіканської опозиції в сенаті, сьогодні віцепрезидент сенату.

Герольд Е. Стесен — доволі глибокий губернатор стеїту Мінезота і представник цього стеїту в сенаті. Як учасник другої світової війни, дуже популярний між колишніми воєнками. Під час своєї недавньої порожі по США виголосив кілька промов, у яких різко скритикував політику Трумена і з'ясував, що він зробив би, коли б був на місці Трумена. Ці промови здобули йому широку популярність, а подекуди й прихильність.

Ген. Д. Айзенгавер — тиждень тому, — звільнений на власне прохання з посту шефа штабу американської армії, хоч ще офіційно кандидатури своєї не проголосив (як догадуються, щоб не мішати армії в політику) має з усіх найбільш вигідні. Як переможець над гітлерівською Німеччиною і фашистською Італією та автор і виконавець асисадо на Європу в Італії і Франції, Айзенгавер вважається воєнним героєм і тішиться величезною любов'ю всіх воїнів американської армії. Тепер він займає пост ректора Колумбійського Університету в Нью-Йорку.

Ірл Воррен — губернатор Каліфорнії, теж старастся за республіканську номінацію на кандидата. Розуміється, його підтримуватиме його власний стеїт, — Каліфорнія.

Крім цих кандидатів старання про номінацію, на республіканського президентського кандидата, роблять: сенатор Артур Г. Ванденберг з стеїту Мічиген, президент сенату; сенатор і губернатор Джон В. Брікер з Огайо та ін.

ДЕМОКРАТИЧНА ПАРТІЯ

Кандидатом демократичної партії без сумніву буде през. Трумен, хоч конвенція демократів має можливість обрати когонебудь іншого. Однак не було б корисно змінювати людину заслужену й досвідчену в державних справах та з усіх демократичних діячів найбільш популярну.

Демократичного кандидата на віцепрезидента, як і республіканського, ще не запропоновано з тієї причини, що

кожний діяч радше був би президентом, ніж віцепрезидентом. Щоправда, суддя Найвищого суду США. Вілліам О. Даглес одержав пропозицію від през. Трумена ставати до виборів на віцепрезидента, проте, він, маючи добру суддівську посаду, не згодився.

ТРЕТЯ ПАРТІЯ

Велику сенсацію викликала заява Генрі А. Воллеса, званого з його просоветських виступів, що він стане до виборів, як незалежний кандидат третьої партії, тимчасово названої «Прогресивні громадяни Америки». Цю заяву зробив Г. А. Воллес під час своєї промови в Чикаго 4 січня ц. р. Хоч Воллес не має ніяких виглядів виграти вибори, але він зможе признати собі деякі голоси, що були б віддані за Трумена. Тому своєю заявою викликав він до себе ненависть демократів.

Пресова конференція Об'єднання Українських Мистців

28 січня в Регенсбурзі відбулася конференція Об'єднання Українських Мистців, на яку з'їхалися представники українських еміграційних часописів: „Нашого Життя”, „Українських Вістей”, „Неділі”, „Часу”, „Української Трибуни” та „Арки”. Інформаційний Відділ ЦПУЕ свого представника не надіслав.

З привітанням до журналістів виступив голова Об'єднання У. Самчук. Промовець зазначив, що преса наша загалом мало приділяє уваги Об'єднанню Українських Мистців і тим організаціям, які входять до його складу, і прохав представників преси звернути увагу представлених редакцій на вагу різних мистецтв, бо нині, коли вся українська справа перебуває під тиском ворожих сил, мистецтва потребують найбільшої уваги всього українського еміграційного громадянства. Не може українська еміграція бути байдужою до українського мистецтва, яке життям покликане бути амбасадором українського духу й української культури перед поступовим людством.

Українські мистці на еміграції тільки тоді виконають свої зобов'язання перед власним народом, коли їх підтримає українська еміграція, коли між мистцями й українським громадянством на еміграції будуть найтісніші зв'язки, не випадкові, а систематичні, повсякденні, в тому числі й з керівними колами нашої еміграції.

Голова ОУМ сказав, що в той час, як, наприклад, поляки за допомогою еміграційного громадянства спромоглися організувати літературний клуб, цього не вдалося зробити до цього часу українським письменникам, бо не знайшли вони прихильності ні в ЦПУЕ, ні в таборових управах.

Не зважаючи на такі несприятливі умови, ОУМ все ж розвиває діяльність, його члени творять цінності, з якими не соромно виходити перед західно-європейським суспільством, що цинить загально-людські вартості.

Пан Стебельський від УСОМ, об'єднання малярів, підкреслив, що між малярами й нашим громадянством на еміграції, на жаль, існує прірва, в той час як мусить бути тісний зв'язок і взаємна підтримка. Спостерігається щодо цього якість „паскарство в пресі”. З тим треба покінчити, як також з диктатурою ліценціантів преси в справах мистецтва. Від імені об'єднання музик виступив проф. Павелчак, який відзначив ряд негативних явищ у справі звітування пресою музичних імпрез.

Після цих виступів зав'язалася досить жвава дискусія, в якій взяли участь проф. С. Драгоманів („Наше Життя”), М. Остерверха („Неділя”), пані Л. Коваленко від ЦПУЕ й інші. Проф. С. Драгоманів навів кілька фактів, зокрема, як культурна референтура регенсбурської оселі з'ясувала запрошення німецького товариства, щоб таборовий хор взяв участь у Різдвах святках разом з представниками інших національностей. Представники української літератури не спромоглися докладніше ознайомити регенсбурське літературне товариство з українською літературою: відбувся лише один виступ з боку українців, тоді як літературне товариство готове влаштувати кілька рефератів.

Пані Л. Коваленко обіцяла вжити належних заходів, щоб упорядкувати взаємини ЦПУЕ з ОУМ.

В заключному слові У. Самчук, підводячи підсумки дискусії, закликав представників преси зацікавити громадянство мистецькими справами й допомагати мистцям в їхній відповідальній праці. Мистці не перестають творити і в найжорсткіших матеріальних обставинах. Зокрема драматурги створили 12 п'єс на сучасні теми. Це більше, ніж після першої світової війни.

С. Г-ко.

ва. Ця тема завжди хвилювала Куліша, що все своє життя присвятив праці для українського слова і рідної культури. Ще в «Хуторній поезії» він писав про великий суд, коли «судити Україну рідне слово буде». І в своїх листах Куліш висловлював свою віру в те, що «слово наше невмируще». Куліш не раз підкреслював велику вагу рідного слова: воно одно — нам «у злигоднях надія», воно одно — «неув'ядна лелія», в ньому одною «прамота серця і розуму свобода». Українське слово — могутній чинник нашого національного відродження:

Кобзо! ти наша вірада єдина!

Поки із мертвих воскресне Україна,
Поки дідждється живої весни,
Ти нам по хатах убогих дзвони.

В останні роки свого життя Куліш написав поеми: «Грицько Сковорода» і «Куліш у пеклі» та видав великий збірник перекладів європейських поетів п. н. «Позичена Кобза» (1897). Ці переклади, особливо з Байрона, відзначаються своєю великою мистецькою вартістю та мають велике значення в розвитку українського поетичного слова і становлять безперечно великий поступ у порівнянні з попередніми перекладами. У передмові до «Позиченої Кобзи» Куліш знову дає високу оцінку творчості Великого Кобзаря: «Шевченко, — найбільший діяч відродженого староруського слова, соловей на його світанку».

Так, розпочавши свою поетичну творчість як епігон Шевченка, Куліш під кінець свого творчого шляху завдяки упертій і невтомній праці над поетичним словом, засвоєння мистецьких досягнень європейської поезії і запровадження їх в українську поезію після надзвичайно плідної й багаточинної пра-

ці над українськими перекладами шедеврів світової поезії створив свій оригінальний стиль, поширив рямці української літератури і, визволившись від умовного народно-поетичного стилю раннього Шевченка, став на шлях європейзації української літератури.

Всі помилкові, парадоксальні і навіть ворожі думки, що їх висловлював «гарячий» Куліш у своїх «публіцистичних» поезіях, бліднуть перед тією великою позитивною працею і велими заслугами його на ниві української літератури, перед тією великою вірою великого культурного діяча в силу рідного слова і в вирішальне значення його для України:

Воно, воно одно від пагуби втече,
Піддержить націю на предківській основі...

Хитатимуть її політики вотще!
Переживе воно дурні вбивання мови,
Народам і вікам всю правду прорече.

Українська мова, українське слово, на думку поета, залишилося єдиним носієм української національності, носієм національної самобутності українського народу:

Не сполучилось насущне
Та й не змоскаліло,
Голосне з давен давнезних
До нас долетіло.

Куліш вірив, що рідне слово оживить кості і неповинно пролиту кров наших предків, які загинули за волю України. Вірив, що воскресне наш народ і «Боянами-орлами» українська земля процвіте, чарами слова розвіє, мов ту хмару, недолку...

Слово нам верне і силу давнезну і волю.

І не один нам лавровий вінець обіве круг чола.

За єдність демократичної Європи

Рух за створення Нової Об'єднаної Європи вступив у нову добу. Після вступу в силу в грудні минулого року представницьких головніших громадських організацій, що об'єднують прихильників «Нової Об'єднаної Європи», «Незалежної Ліги європейського співробітництва», рухів за Об'єднану Європу й «Європейської спілки федералістів» ухвалили об'єднати свої зусилля на шляху до наміченої мети.

Вони створили Координаційний Комітет, що вже почав свою діяльність. Першим кроком цього Комітету були заходи, щоб залучити до своєї праці організацію «Соціалістичні Сполучені Держави Європи» й «Європейську Парламентарну Унію», що об'єднує колишніх і нинішніх членів парламентів різних європейських країн.

Координаційний Комітет ухвалив скликати на 21 травня в Гаазі, в палаці Миру, європейську Конференцію, в якій візьмуть участь представники всіх правдивих поступових сил. На думку організаторів цієї Конференції, скликання її набуває характеру правдивих Генеральних Штатів Європи й дає нашою європейському континенту урочисту нагоду висловитися й скріпити своє існування, як сказано в повідомленні «Європейської спілки федералістів» про скликання Конференції.

До участі в Конференції закликаються делегати, урядові всіма організаціями, що репрезентують сукупність людських діяльностей, а саме: делегати робітничих і господарських фахових спілок, члени політичних і парламентарних тіл, церков, університетів, магістратури, представників громад і країв, промисловості, торгівлі, сільського господарства, ремісників, особи інтелектуального й наукового світу, рухів молоді, родинних асоціацій, колишніх комбатантів і резистантів тощо.

Іде, отже, мова не про звичайний Конгрес, заявляє повідомлення Координаційного Комітету, а про те, щоб дати нагоду народам Європи не тільки висловити свою спільну волю — волю вільно й в повній свідомості визначити свою долю, про те, щоб надати їй волі характеру неперервного авторитету. Іде загалом мова про те, щоб дозволити «Європейській Федерації» уконституювати себе, відкрити шлях творчій органічній Інституції.

«Ніхто більше не заперечує сьогодні, — говориться в повідомленні, — вартості засад, які ми захищаємо. Ніхто не зможе завтра перешкодити нам на длі запроваджувати їх у життя, якщо народи Європи висловлять в Гаазі свою рішучість творчо закласти Об'єднану Європу... Особи, покликані взяти участь у конференції, будуть вказані за їх компетенціями і вартістю їхніх переконань. Їхня зустріч в очах світу й історії повинна дати сигнал нового

Європейського Резистансу, одухотвореного федералізмом».

Повідомлення починається такими словами: «Ми закликаємо федералістичні рухи згуртовані в «Європейській Спілці», а також всіх федералістичних борців і прихильників зробити все від них залежне, щоб люди, які 21 травня зберуться в Гаазі, могли б сказати: «Ми — Європа».

Так, перед тоталістичною небезпекою зі Сходу накраді уми Західної Європи, духовна еліта її кличуть перебудувати європейський суходіл на вільну Федерацію вільних народів.

Четвертий Пленум ГУПРади

29 і 30 січня 1948 р. в таборі Єгер-Казерне у Миттенвальді відбувалися наради четвертого пленуму Головної Української Переселенської Ради (ГУПР).

На нараді приїхало 55 представників від різних центральних, обласних і таборових установ і 53 гостей.

Ділова частина наради розпочалася звітом голови Президії ГУПРади за час від 23. 6. 1947 до 29 січня 1948 р.

По звіті Президії інж. А. Палій передав привіт для Пленуму від д-ра Смука в імені ЗУАДК-у. Бажання ЗУАДК допомогти всім українським скитальцям виїхати продовж 1948 р. з Німеччини. У своїй роботі др. Смука буде опиратися на ЦПУЕ і ГУПРаду і просить підтримати його в цій важливій роботі.

На пропозицію проф. В. Мартоса ухвалено послати окрему подяку від четвертого пленуму усім українським закордонним комітетам, які допомагають нам у нашій переселенській праці.

Після цього інж. Гр. Залізняк звітує за Центральну Переселенську Управу. Найбільше заходів уживано до того, щоб навізати тесний контакт з ІРО. На жаль, це нам не вдалося, бо ІРО не хоче нас визнати.

Організаційний і рахунковий звіт ілюструє цілою низкою цифр, що вказують на слабе зацікавлення загалом громадянства переселенським фондом і переселенськими справами.

Далі обговорює зв'язки з поодинокими країнами. Найкраще покищо налагоджена співпраця з США і Канадою. В державах Південної Америки останнім часом помічається зміна у ставленні поодиноких урядів до нас на гірше.

На закінчення свого звіту інж. Залізняк подає до відома що незабаром досить багато скитальців має виїхати до Аргентини. З цією метою переселенські організації, разом з д-ром Р. Смуком, вживають відповідних заходів, щоб прискорити переселення. Український Комітет в Аргентині робить для нас дуже багато і йому належить за це окрема подяка.

вати європейський суходіл на вільну Федерацію вільних народів.

Чи має цей заклик щось спільного з Україною, з визвольною боротьбою українського народу? Так, має. Третім Універсалом Української Центральної Ради український народ висловив був своє бажання, щоб Схід Європи перетворився на спілку вільних народів. Доля судила, що те бажання тоді не здійснилось: Українська Народня Республіка впала в нерівній боротьбі з московським імперіалізмом і централізмом. Але доля також судила, що мета українського народу — створити мирну спілку на Сході, ключ до того не погас: кміч спількування народів знов пролунав, на цей раз із Заходу, проти московського тоталізму.

С. Гордієнко.

кій і чужій пресі про наше становище, наші уклости, і які користі може мати держава, приймаючи нас до себе. Треба видавати бюлетені в чужих мовах, щоб чужий світ нас пізнав.

По закінченні дискусії схвалено одностайно абсолюторію для Президії і управи.

Плян праці і бюджет.

Наради другого дня почалися доповіддю д-ра П. Глинки про плян праці Центральної Переселенської Управи на 1948 рік.

Праця Центральної Переселенської Управи повинна йти в двох напрямках: внутрішньої організації і зовнішніх зв'язків. У внутрішній праці треба закріпити організаційні зв'язки між Централек й поодинокими клітнями в поодиноких зонах Німеччини і Австрії. Окрему увагу привертати інформаційно-видавничій справі.

Після пляну зreferував геж д-р Глинка бюджет Центр. Перес. Управи на 1948 рік. Намічений бюджет загальною сумою на 287.500 нм. — це ті фінансові рамки, в які треба вкласти цілу роботу Переселенської Централі. Майже 50% прибутків намічається одержати в формі дотації від української кооперації, а інші 50% мали б дати члени переселенського фонду.

Дискусію над пляном праці розпочав голова СУЖУ д-р Степан Баран. Він пропонує видавати окремий переселенський журнал у формі книжки, крім щотижневого інформаційного бюлетеню. У всіх перехідних таборах треба мати своїх представників для інформації та клопотання.

Голова ЦПУЕ п. В. Мудрий подає цілу низку цікавих інформацій про співпрацю з ІРО, про новий скринінг тощо.

При кінці засідання вибрано одностайно Президію ГУПРади в такому складі: голова проф. М. Вестухов, заст. гол. інж. А. Мілянчик, секр. інж. С. Кроток, члени: проф. В. Мартос, п. І. Сенько, інж. І. Вандура і дир. М. Марунчак.

А. К.—р.

НАУКОВЕ ЗАСІДАННЯ БОГОСЛОВСЬКО-ПЕДАГОГІЧНОЇ АКАДЕМІЇ

В Мюнхені, у викладавській залі Богословсько-Педагогічної Академії, відбулося наукове засідання Богословського факультету. Ректор Академії, проф. Ковалів, у доповіді — «Основні поняття християнської моралі за даними пам'яток 11.— 15. ст.» позначив присутніх з наслідками своєї 10-літньої праці над різними літературними джерелами 10—15 сторіч та на численних прикладах з цих стародавніх матеріалів висвітлив тогочасне становище нашого народу до основних засад християнської моралі.

Доповідь на тему: «Богословська думка в освітленні німецьких богословських видань» зробив проф. Петрів.

Наприкінці заслухано доповідь о. протопр. П. Калиновича на тему «Сила Слова».

Л. ЧИКАЛЕНКО

Осінь 1919 року

16)

(Уривок споминів)

А було то досить далеченько від школи. Дорогою гурт наш зменшився, багато вярубків розійшлося по хатах. Прийшли ми до хати пізно, вночі, вже всі там спали, але молодий господар побудив своїх батьків, оповівши, очевидно, кого привів він на ніч, і нас, хоч як нам хотілося спати, все ж затримали, аж доки не нагодували якоїсь яєшні. Професора упустили в кімнату, а я таки уприсився в клуню.

Вранці ми вирушили, простуючи на стацію Васильків. Довгенько прийшлося йти вздовж річки Стугни, спочатку правим її берегом а потім, перейшовши мостом, і лівим. Досить низько, майже самим лугом та весь час уздовж лівого берега тягнеться тут прадавній вал. З яких часів та фортифікація, — невідомо ще й досі нашій науці, Чи то з часів київської Русі, чи може й ще давніша, може з кам'яної ще доби! Двоки випадас нам йти понад валом, зближаємось до нього безпосередньо, і я весь час, забувши про все на світі, йду тим валом, усе шукаючи по землі очима якійсь решток старовини, ознак того часу, коли той вал сипали. На жаль, крім зовсім недавніх черепків, нічого не знаходжу.

Йшли ми очевидно славними Васильківськими Степами. Очима шукаю на південному сході могили, з якими зв'язано так багато легенд: десь тут лежить «Переп'ятове поле» з давніми

скитськими могилами — «Переп'ятом», «Переп'ятихою» і кількома меншими. Розкопувала їх колись Київська Археологічна Комісія, а Т. Шевченко, як малює при цій Комісії, залишив нам цікаві рисунки і самих могил до і після розкопування.

Знов у червоних

Коло невеликого сльця, через яке веде дорога на стацію, побачили ми двох вершників. Вони нас утледили і пустили коней навзаводи до нас. Після коротких запитань, хто ми та відкіля, повели нас до села. Село, що сховалося між садами, було обсажене червоними. Вели нас якийсь час вулицею, щільно заставленою возами, повними різного домашнього скарбу. На багатьох возах, чи коло них, сиділи жінки.

Коло однієї хати нас спинили і назвали сидіти й чекати дальших розпоряджень. Ця хата була мабуть центром околицьного обозу. Хто був старшим у тому гурті людей, що сиділи на подвір'ї, ми не дізналися. Нас доручили стерегти цим людям, і вони стерегли. Були то все миколаївські робітники, українці, але між ними було кілька чоловіків цілком селянського типу, типових, як то кажуть, «тавричан», себто багатеньких на вигляд хазяїв, — за сучасною термінологією «куркулів», що теж чомусь пішли з червоними.

Особливо зацікавив мене один чорнявий селянин, літ тридцятьох, огрядний,

навіть трохи опасистий. Лице спокійне, розумне, енергійне; сам мовчазний, але видно чомусь серед інших поважаний. Посідали ми на призьбі, посиділи свої окулнки. Жадного інтересу до наших речей ніхто не виявив. Почалися розмови, звичайно, з запитань: хто, куди та відкіля? Ми вже з попередньої практики вважали за потрібне не критися з своїми прізвищами та соціальним становищем. Одно тільки непокоїло, як пояснити, коли треба буде, наш відхід з рук хвастівської групи. Хтось із нас перший сказав, що нас там випустили під час замішання, другий і собі став тієї версії триматись, але голову весь час сверлила думка про те, як виплутуватися, як виявитися, що це ті ж самі хвастів'яни.

Раз має бути відомо, хто ми, то нема чого критися і з своїми думками та поглядами. Говоримо тільки тоном спокійним, об'єктивним, без критики червоного руху, вороже до добармії і, — як свідомі, відповідальні за свої думки, українці. Зав'язуються цікаві розмови і гуртові, і так діалоги. Чуюмо, що десь на півдні Київщини зустрічалися вони з українським військом. Обійшлася мирно та зустріч, навіть розмови велися про спільний чин проти денікінців; залишили кілька ранених на лікування в тій околиці, де було українське військо, просивши їх доглядати. З усіх слів просвічує цілковита байдужість до всього, що творить українську культуру, натомість гостра соціальна свідомість себе, як трудової верстви. Видно добре попрацювали більшовики на миколаївських заводах задво до революції, бо відчувається у співбесідників не той стійкий тільки, розбурханий, просто зв'язаний соціальний антагонізм до чужих соціально верств, а ро-

зумніший, менш агресивний та менш сліпий. Хвилинами зовсім забуваю, що знаходжуся серед ворогів, так лагідно й розважливо точаться розмови про війну, революцію і національну справу нашу українську. Доводжу їм, що національне питання для соціал-демократів — то частина соціального; викладаю програму УСДРП. Освітлюю нашу позицію в національному питанні і нашу боротьбу за автономію колись, а тепер за самостійність, як одну з головніших справ сучасної політики, і окреслюю вагу цих гасел для нашого українського пролетаріату. Опонують, але не солідно. Видно в їхній партійній освіті вони ніколи з цими питаннями не зустрічались. Найбільше в цих розмовах виявив себе отой «тавричанин». Видно, що сам він якийсь дійшов до розуміння національного питання, видно, що українська стихія кличе його до оборони, але партійна школа відкрила йому широкі виднокруги соціального визволення цілого людства, заступила йому батьківську віру вірою в соціалізм, і просто з надхненням провідника він оборонає свій погляд, що з здійсненням його наступить рай на землі без насильників і поневоленних.

Довго так точилися розмови, аж почувся здалеку гомін літака, що все ближчав і ближчав. Летів понад залізницею, з Києва, досить низько, і над нашим селом зробивши декілька кругів, повернув назад. Усі тихо сиділи по своїх місцях, чекаючи, що з того буде. А коли літак шез, то зразу почалася метушня. Наші співбесідники розійшлися в різні боки до гуртів людей, і ми з професором залишилися на призьбі самі.

(Далі буде.)

Ще про „Сусанну“

Вже майже рік тому в ч. 2 журналу „На чужині“ надруковано статтю Вол. Дубняка під заголовком „Сіяння отрути“, в якій автор виступив з гострим протестом проти постанови на українській сцені оперети „Цюотлива Сусанна“ театром В. Блавацького. Подібний протест був піднесений також релігійним тижневиком „Християнський Шлях“. Але, на жаль, наших ентузіастів „європейської культури“ ніщо не спинило. „Цюотлива Сусанна“ і досі йде в таборових театрах, хоч майже скрізь зустрічає опір наших церков. А в „Українській Трибуні“ були надруковані навіть похвальні статті на вистави „Цюотливі Сусанни“.

Чи „Українська Трибуна“ надрукувала б подібну рецензію про „Цюотливу Сусанну“, якби це була постава не В. Блавацького, а когось іншого, ну, хоч би й самого Гірнака? Ясно, ні. Студія Й. Гірнака з місяць тому дала виставу в таборі Фрайман-Мюнхен, тобто біля самої редакції „Української Трибуни“, але вона про те й словом не згадала. І це в той час, коли до театру Блавацького вона послала за сотні кілометрів спеціальних кореспондентів і навіть фоторепортерів. З цього кожного видно, що „Українська Трибуна“ служить не загально-українській справі, а вузько-партійним інтересам. Замість того, щоб допомагати студійцям, отим кадрам майбутнього нашого театру, „Українська Трибуна“ безастережним вихваланням театру п. Блавацького, зокрема „Цюотливі Сусанни“ в його постанові, сіє серед молоді отруту аморальності.

А сьогодні ми з радістю стверджуємо, що проти сіяння аморальності ми виступаємо не самі. Американський часопис для німців „Die Neue Zeitung“ в ч. 2 приносить таку інформацію:

„Ульм. Проти постанови відомої оперети-комедії „Цюотлива Сусанна“ ульмівським державним театром Християнський Союз католицької молоді склав гострий протест із вимогою припинити дальші вистави, що цинічно нападають на святий порядок подружнього життя і розкладають мораль молоді“...

Бачимо, що й чужинці протестують проти „Сусанни“, і будуть протестувати

всі, кому дороге майбутнє їхнього народу. І ми питаємо „Українську Трибуну“ і п. Блавацького: „Кому і чому ви служите?“

Петро Косинський. Микола Грицюк.

УСПІХ „ДОМАХИ“

Виконуючи постанову конференції МУРУ в Майнц-Кастелі, ансамбль українських акторів під мист. провідом В. Блавацького поставив у Регенсбурзі „Домахи“ — драму на 3 дії (4 картини) Людмили Коваленко. Авторка — письменниця і публіцистка — знає добре трагедію України під час і після колективізації. Тому образи п'єси вишшли яскраві, діалоги живі; п'єсу, як цілість, глядач сприймає з зацікавленням і напруженням до кінця дії.

Ансамбль поставився до п'єси з належною увагою. Видно доайливу руку режисера, і який дав спенічне оформлення добре (В. Клеха), щасливо розв'язує проблему рівночасної дії на подвір'ї і в хаті.

Роль заможного селянина Максима добре зіграв Р. Тимчук. У головній ролі — Домахи, дружини Максима пані Н. Горленко блискуче показала доайливу, розумну, господарну і знаючу собі ціну українську „куркулиху“. Добрі були у своїх ролях також Е. Дичківна, А. Теплий, Р. Василенко та інші артисти. Правдиво й талановито в епізодичній сцені виступав малий хлопчик (у ролі Дмитрика).

Музичний доповід, вірніш — музичну увертюру на початку п'єси скомпонував Барнич.

На загал п'єса робить добре враження і своїм змістом, і постановою, й вирівняною грою артистів, а також „нетенденційною тенденцією“. П'єса матиме напевно успіх у глядача — і в звичайного, і у вибагливого.

Перед початком вистави глядачі в залі довго гомоніли, не зважаючи на те, що не тільки був даний останній давінок, а й світло в театрі було погашено. Довелось дир. Барничеві звернутися до переповненої залі з проханням заспокоїтися. Гадаємо, що п. Барничеві вдасться виховати глядача в Регенсбурзі так, як йому це пощастило зробити в Авґсбурзі. П. К.

Позаочні курси історії української культури

Дуже часто навіть люди освічені не роблять різниці між поняттями „нарід“ і „нація“. Вони вживають цих термінів як синонімів розвитку, еволюції „народу“. Нарід (етнічна маса) свідомий своєї культурної й побутової відмінності від інших народів, своєї культурно-побутової своєрідності, але в цього ще немає державно-політичного життя. Нація має не лише свідомість своєї культурно-побутової відмінності, але й свідомість конечности власного державно-політичного життя.

Ці складні питання з царини теорії нації про істотність понять „нарід“ і „нація“, про зародження „народу“ та про перетворення „народу“ в „націю“ (етногенеза і націогенеза) трактують цікаві позаочні курси УТГІ, що носять назву „Націологія“ (курс ч. 87). Студійний матеріал (позаочні лекції) до цього курсу склав наш видатний націолог і соціолог небіжчик доц. О. Бочковський. Нині УТГІ ці лекції переводив і на цій основі веде позаочний курс ч. 87.

Але свідомість відрубности та відмінности рідної культури не може прийти тоді, як людина не знає первнів рідної культури, не знає її історії та змісту. З цього погляду УТГІ зробив величезну послугу українській нації, організувавши ще в Подєбрадах позаочні курси „Історії Української Культури“ (курс ч. 84). Студійний матеріал до цих курсів склали під загальною редакцією небіжчика проф. Дмитра Антоновича дев'ять авторів, а саме: проф. Д. Антонович, проф. В. Біднов, проф. Д. Дорошенко, проф. О. Лотоцький, проф. С. Наріжний, проф. С. Сірополько, проф. д-р В. Січинський, проф. д-р Д. Чижевський та проф. А. Яковлів. Курс цей охоплює такі питання з царини української культури: вступ, розвиток українознавства в XIX й на початку XX століть, школа й освіта на українських землях та в колоніях, українська книга, преса, філософія, передхристиянська релігія українського народу, українська церква, укр. христ. церква сучасности, українське право, мистецтво, архітектура, скульптура, малярство, гравюра, орнамент, музика і театр. Студійний матеріал, уміщений на чотирьох стах сторінках позаочних курсів. Нині УТГІ цей студійний матеріал переводив і на його основі відкрив позаочні курси історії української культури. Курс може кожен розпочати, коли хоче, і студіювати як загодно швидко. Дуже приступна студійна такса (80 нім. марок за навчання разом з студійним матеріалом) дає можливість широким колам українського громадянства ґрунтовно пізнати історію й зміст рідної культури. Вписуватися в УТГІ: Regensburg, Ganhofner Siedlung, Paul Heuze Strasse 2.

До українського громадянства

Українські науковці, згуртовані в Українській Вільній Академії Наук, запропонували Президії Академії Наук понад 100 наукових творів, що після зречення схвалено включити в видавничий план на 1948 рік. Ці твори, великого значення і незвичайної актуальности, належать найвизначнішим ученим, яких ємо на еміграції, та обіймають понад 1300 аркушів друку.

Українська Вільна Академія Наук виданням цих творів прагне:

- 1) створити підложжя для поважної пропаґандивної акції, політичного про-воду;
- 2) великим вкладом у скарбницю українських культурних цінностей збагатити українську національну культуру;
- 3) перед цілим світом демонструвати великі досягнення української національної науки.

Видання цих цінних наукових творів вимагає однак дуже великого капіталовкладу, якого не має ні Академія Наук, ні Товариство Прихильників Української Вільної Академії Наук. Становище було б безвихідне, якби ми не вірили в безмежні можливості, що криються в бажаннях свідомої національної спільности. Українське емігрантське суспільство доказало впродовж 2 останніх літ не один раз, що хоче завжди, на кожному кроці засвідчувати вірність своїй Батьківщині, що є готове на кожну жертву, коли мова про добро нації. То чи тепер, коли виступаємо з ініціативою будови тривалого пам'ятника українській культурі шляхом видання 60 дуже цінних і актуальних наукових творів, — не маємо права вірити, що найдемо якнайбільшу піддержку цього ж суспільства, чи не мусимо вірити, що воно буде глядіти на нашу ініціативу, як на одну з найпотрібніших і найпекуучіших національних потреб.

Сповнені цієї віри, ми кличемо всіх членів української національної спільности: стагайте всі, як один, до змагання в будові тривалого пам'ятника українській культурі! Викликайте до змагання всіх, що однієї з Вами думки!

Будемо певні, що коли ланцюг української солідарности охопить усіх національно свідомих українців, — на наших очах постане пам'ятник, триваліший від граніту, пам'ятник, на який з острахом глядітимуть наші вороги, і з подивом цілий культурний світ.

Авґсбург, січень 1948 р.

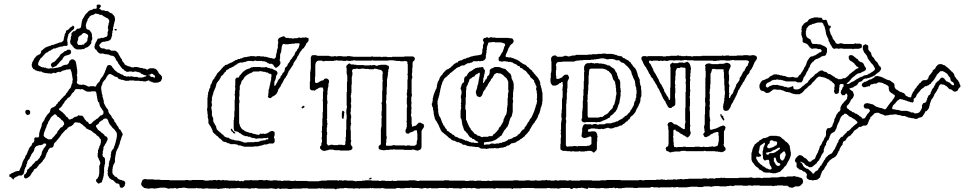
Головна Управа Товариства Прихильників Української Вільної Академії Наук.

Збірка на допомогу студентству і на Український Науковий Фонд

Комісія Допомоги Українському Студентству, за згодою Центрального Представництва Української Еміґрації (повідомлення з 24-ого січня ц. р.) та в порозумінні з нашими центральними установами й студентськими організаціями переводитиме від 8-ого до 29-ого лютого надзвичайну, посилену збірку на користь українському студентству й на „Український науковий фонд“ при ЦПУЕ. Збірки відбуватимуться, як досі, на окремій друкованій збірковій листі, номерованій й підписаній головою ЦПУЕ й головою КоДУС-у, за допомогою наших Філій, представництв і мужів довір'я та при діяльній співпраці наших головних громадських установ, управ і культурно-освітніх референтів наших таборів та Українських Студентських Громад.

ПРОЗІШУ У ПІ У ПІТІ

870. Адресу Вш. о. Григорія Антохова просять подати до Адміністрації „Н. Ж.“ 873. Братів Гузенка Грицька та Степана розшукує Сушенко Марія. Писати: Авґсбург, Сомме-Касерне IV. бл. 3-5 874. Хто знає щось про долю Радольського Евгена чи Володимира, прощу повідомити на адресу: Radolyskyj Mychajlo, München Grillparzerstr. 51/D. 3-4 878. Михайло Первак розшукує брата Дмитра Антона Первака, що 1945 р. був в Haide bei Schwarzenberg, Sachser. Повідомити на адресу: Mychajlo Perwak, Hannover, Möckerstr. 21-27, Lager Lysenkö. 3-4

Остаточні наслідки V зимової олімпіади в С. Моріц 1948 р.

Олімпійські медалі здобули такі держави:

	Золоту	срібну	бронзову
1. Швеція	4	3	3
2. Норвегія	4	3	3
3. Швайцарія	3	4	2
4. США	3	3	2
5. Франція	2	1	2
6. Фінляндія	1	3	2
7. Австрія	1	3	5
8. Канада	2	—	1
9. Бельгія	1	1	—
10. Італія	1	—	—
11. Чехо-Словаччина	—	1	—
12. Угорщина	—	1	—
13. Англія	—	—	2

Переможці V зимової олімпіади 1948

- 18 км. біг на лещатах
1. Мартін Лундстрем (Швеція) 1:13:50 год.
 2. Нільс Естенссон (Швеція) 1:14:22 "
 3. Гунар Ерріксон (Швеція) 1:16:06 "
- 50 км. довгодистанцева їзда на лещатах
1. Нільс Карльсон (Швеція) 3:47:48 год.
 2. Гаральд Ерріксон (Швеція) 3:52:20 "
 3. Беннін Ваннісен (Фінляндія) 3:57:28 год.
- 4x10 км. лещатарська естафета
1. Швеція 2:32:08 год.
 2. Фінляндія 2:41:06 "
 3. Норвегія 2:44:33 "
- Нордійська комбінація (їзда і скоки)
1. Геккі Гау (Фінляндія) 448,8 пункт.
 2. Марті Гугтала (Фінляндія) 443,85 "
 3. Свен Ізраельсон (Швеція) 443,3 "
- Спеціальні скоки
1. Петер Гугстед (Норвегія) 65/70 м. 228,1 пункт.
 2. Біргер Рууд (Норвегія) 64/67 м. 226,8 "
 3. Тгорл. Шейльдельруп (Норвегія) 64/64 м. 225,1 пункт.

З'їздовий біг (чоловіки)

1. Генрі Орайлер (Франція) 2:55,0 хвил.
2. Франц Габль (Австрія) 2:59,2 "
3. К. Молітор і Р. Олігер (Швайцарія) 3:00,6 "

З'їздовий біг (жінки)

1. Геди Шаюнегер (Швайцарія) 2:28,6 хвил.
2. Труде Байзер (Австрія) 2:29,2 "
3. Резі Гаммерер (Австрія) 2:30,2 "

Альпійська комбінація (чоловіки)

1. Генрі Орайлер (Франція) 3,27 пункт.
2. Карль Молітор (Швайцарія) 6,44 "
3. Джемс Коутет (Франція) 6,95 "

Альпійська комбінація (жінки)

1. Труде Байзер (Австрія) 6,58 пункт.
2. Гречен Фрацер (США) 6,95 "
3. Еріка Магрітгер (Австрія) 7,04 "

500 м. біг на льоді

1. Орін Гельресен (Норвегія) 43,1 сек.
2. Фінгералд Баргольмов (США) 43,2 "
3. Кен Генрі (США) 43,3 "

1500 м. біг на совгах

1. Свере Фарстад (Норвегія) 2:17,6 хвил.
2. Аке Сейфард (Швеція) 2:18,1 "
3. Одд Лундберг (Норвегія) 2:18,9 "

5000 м. біг на совгах

1. Райдар Маклев (Норвегія) 8:29,4 хвил.
2. Одд Лундберг (Норвегія) 8:32,7 "
3. Горе Гендлунд (Швеція) 8:34,8 "

Мистецька їзда на льоді (чоловіки)

1. Ріхард Баттон (США) 197,177 пункт.
2. Ганс Гершвілер (Швайцарія) 181,122 "
3. Еді Рада (Австрія) 178,133 "

Мистецька їзда на льоді (жінки)

1. Барбара Анн Скотт (Канада) 163,077 пункт.
2. Ева Павлік (Австрія) 157,588 "
3. Жанетта Альтвет (Англія) 156,166 "

Мистецька їзда на льоді (парти)

1. М. Лянногі — П. Баґнет (Бельгія) 11,27 пункт.
2. А. Кекеши — Е. Кіралі (Угорщина) 11,108 "
3. С. Морров — В. Дістельмаєр (Канада) 11,00 "

Гокей

1. Канада 15 пункт. 69:5 воріт
2. Чехо-Словаччина 15 " 80:18 "
3. Швайцарія 12 " 67:21 "

Відкриття Парафії УАПЦ (соборно-правної)

в Авґсбурзі.

Вірні соборно-правному церковному устроєві Церкви, відновленому на Всеукраїнському Церковному Соборі 23 жовтня 1921 р. в м. Києві, православної українці емігранти м. Авґсбурґу відкрили 3-4 січня 1948 р. свою парафію.

Храм Св. Миколая Мирлікійського Чудотворця міститься на вулиці Луддінгштра-се в будинку німецької церковної громади при церкві Св. Антонія, і поверх. Настоя-телем парафії обрано протосерея о. Пе-тра Стельмаха.

В день свята Обрізання Господнього і Святителя о. Василія Великого 14 січня ц. р. парафія відвідав правлячий Єпископ УАПЦ (соборноправної) в Німеччині архієпископ Григорій.

На всеночній та літургії, яку відправ-ляв архієпископ Григорій в сослужінню трьох священників і диякона, було багато вірних з м. Авґсбурґа та табору „Сомме-Касерне“. Під час Богослуження відбулось рукоположення на диякона до Св. Преображенської парафії в м. Ганно-вері побожного брата Павла. Чудово співав хор.

Тепер служби Божі відбуваються по-стійно: Всеночна напередодні від 17 до 19 год. веч., а Літургія в день свята чи неділі від 9,30 год. до 11 год. дня.

Авґсбург, 4 лютого 1948 р. ПАРАФІЯЛЬНА РАДА.

Незабаром виходить із друку
НОВА КНИГА:
Я Р С Л А В У Т И Ч
„ПРАВДОНОСЦІ“
Мистецьке оформлення мистця М. Дмитренка
Замовлення слади: A a g s b u r g, Ulmerstr. 7, Ukrain. Buchhandlung